

Uchwała z dnia 7 maja 2009 r., III CZP 20/09

Sędzia SN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Józef Frąckowiak

Sędzia SN Hubert Wrzeszcz

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa "K.I." S.A. w Z. przeciwko Henrykowi P. o zapłatę, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 7 maja 2009 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Zamościu postanowieniem z dnia 3 grudnia 2008 r.:

„Czy roszczenia o opłatę abonamentową i wynagrodzenie za połączenia telefoniczne z umowy o świadczenie telefonicznych usług powszechnych zawartej przez przedsiębiorcę – powstałe w okresie obowiązywania ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) – przedawniają się w terminie 3 lat przewidzianym w art. 118 k.c., czy w terminie 2 lat stosowanym odpowiednio z mocy art. 751 k.c. w związku z art. 750 k.c.?”

podjął uchwałę:

Termin przedawnienia roszczenia o opłatę abonamentową i wynagrodzenie za połączenia telefoniczne z umowy o świadczenie usług telefonicznych, zawartej na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U Nr 171, poz. 1800 ze zm.), określa art. 118 k.c.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w Zamościu wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2008 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda m.in. kwotę 5937,69 zł z odsetkami tytułem należności abonamentowych oraz połączeń telefonicznych wynikających z faktury z dnia 12 lipca 2006 r. wystawionej przez "T.P." S.A. w W. Sąd nie uwzględnił zarzutu przedawnienia zgłoszonego na podstawie art. 751 k.c., przyjmując termin trzyletni dla roszczeń z umowy o świadczenie usług telefonicznych.

Rozpoznając apelację pozwanego od tego wyroku, Sąd Okręgowy w Zamościu powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniu prawnym przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawowym zagadnieniem, którego rozstrzygnięcie decyduje o terminie przedawnienia roszczenia o opłatę abonamentową i wynagrodzenie za połączenia telefoniczne z umowy o świadczenie usług telefonicznych zawartej na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800 ze zm. – dalej: „Pr.telekom.”), jest określenie charakteru prawnego tej umowy. W szczególności, czy do tej umowy mają zastosowanie przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Ustawa z dnia 23 stycznia 1990 r. – o łączności (jedn. tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 117, poz. 564 ze zm.) nie definiowała usługi telefonicznej. Ustawa ta została zastąpiona ustawą z dnia 21 lipca 2000 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 73, poz. 852, ze zm.). Według art. 2 pkt 36, przez usługę telefoniczną rozumiano usługę telekomunikacyjną polegającą – ogólnie ujmując – na bezpośredniej transmisji za pomocą sieci publicznej sygnałów mowy między użytkownikami urządzeń końcowych dołączonych do zakończeń sieci, dla wzajemnego komunikowania się. Z kolei w myśl art. 2 pkt 31, usługa telekomunikacyjna to działalność gospodarcza polegająca na transmisji lub kierowaniu sygnałów w sieciach telekomunikacyjnych. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, która zastąpiła ustawę z dnia 21 lipca 2000 r. – Prawo telekomunikacyjne, definiuje w art. 2 pkt 30 usługę telefoniczną jako usługę telekomunikacyjną obejmującą m.in. inicjowanie i odbieranie połączeń między użytkownikami.

Ustawodawca na nowo zdefiniował pojęcie usługi telekomunikacyjnej, wskazując, że jest to usługa polegająca głównie na przekazywaniu sygnałów w sieci telekomunikacyjnej; nie stanowi tej usługi usługa poczty elektronicznej (art. 2 pkt 48). Świadczeniem usług zajmuje się dostawca usług, który jest przedsiębiorcą telekomunikacyjnym (pkt 27). Do publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych zaliczył także m.in. przyłączenie do publicznej sieci telekomunikacyjnej (art. 56 ust. 5), informację o numerach oraz udostępnianie spisów abonentów (art. 66).

W rozdziale 1 działu III ustawy („Świadczenie usług telekomunikacyjnych użytkownikom końcowym”) ustawodawca rozbudował regulacje odnoszące się do

usługi telekomunikacyjnej oraz znacznie uszczegółowił te regulacje. Posłużył się pojęciem „umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, przewidując dla niej formę pisemną oraz wskazując, co powinna ona zawierać (art. 56). Określił prawa i obowiązki dostawcy usług w związku z zawarciem umowy, nałożył na niego obowiązek opracowania regulaminu (art. 60), wskazał kryteria ustalania cen usług, uregulował dalsze obowiązki podmiotów świadczących usługi, problematykę usługi o podwyższonej opłacie i kilka dalszych kwestii. Odrębnie ujął regulację odnoszącą się do świadczenia usługi powszechnej (rozdział 2) oraz rozstrzygania sporów (rozdział 3). W rozdziale 3 działu III uregulował problem odpowiedzialności przedsiębiorcy, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorcy świadczącego usługę powszechną (art. 104 ust. 2-4, 105). Przewidział również obowiązkowe postępowanie reklamacyjne (106-107). W art. 108 wprowadził dwunastomiesięczny termin przedawnienia dla roszczeń z art. 105, tj. roszczeń przysługujących użytkownikowi wobec operatora, termin ten jednak nie odnosi się do roszczeń będących przedmiotem rozpoznania w sprawie, w której przedstawiono zagadnienie prawne, tj. roszczeń przysługujących operatorowi wobec użytkownika.

Reasumując należy uznać, że unormowanie Prawa telekomunikacyjnego dotyczące umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych nie jest pełne i nie można go porównywać do sposobu regulacji poszczególnych typów umów w kodeksie cywilnym; nie ma kompleksowego charakteru, gdyż omawia jedynie wybrane zagadnienia. Pojęcia „umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych” redakcyjnie nie wyodrębniono, wskutek czego to unormowanie sprawia wrażenie „części ogólnej” regulacji dotyczących usług telekomunikacyjnych.

Z drugiej strony problematyce świadczenia usług telekomunikacyjnych – jak już wskazano – została poświęcona pewna część ustawy. W dwóch odrębnych artykułach, tj. art. 56 i 60, określono minimalne wymagania treści umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych i regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych, które kształtują łącznie stosunek prawny wiążący strony, czyli dostawcę publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych i użytkownika tych usług. Na poziomie ogólnym możliwa jest zatem rekonstrukcja istotnych obowiązków stron, jak też możliwe jest wskazanie celu społeczno-gospodarczego umowy. Prowadzi to do wniosku, że elementy istotne umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych zostały wystarczająco uregulowane przez inne przepisy w rozumieniu art. 750 k.c., a więc przez Prawo telekomunikacyjne. Fakt prawnego

uregulowania umów telekomunikacyjnych w Prawie telekomunikacyjnym oznacza, że do tych umów, choć są to umowy o świadczenie usług, nie mają zastosowania przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Umowa o usługi telefoniczne, jak wynika z definicji usługi telefonicznej (art. 2 pkt 30) oraz treści art. 81 Pr.telekom., należy do kategorii umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, a więc i do niej odesłanie z art. 750 k.c. nie ma zastosowania, w szczególności odesłanie do art. 751 k.c., który zawiera regulację terminów przedawnienia roszczeń.

Z tych względów należy przyjąć, że termin przedawnienia roszczenia o opłatę abonamentową i wynagrodzenie za połączenia telefoniczne z umowy o świadczenie usług telefonicznych, zawartej na podstawie Prawa telekomunikacyjnego, określa art. 118 k.c.

Orzeczono zatem, jak na wstępie (art. 390 k.p.c.).